I.E.S. RICARDO MELLA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

LINGUA GALEGA E LITERATURA

CURSO: 2º BACH

DEPARTAMENTO DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

CURSO ACADÉMICO: 2022_2023

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN 2

1.1. MARCO LEGAL 2

1.2. CONTEXTO 2

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE 3

3. OBXECTIVOS DO CURSO 7

4. CONCRECCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES 8

4.1. TÁBOA RESUMO DA CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES 8

4.2. CONCRECIÓN DE CONTIDOS DA AULA POR AVALIACIÓN 22

4.3. CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES 26

5. CONCRECCIÓNS METODOLÓXICAS 27

5.1. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS 27

5.2. METODOLOXÍA NA AULA 28

6. MATERIAS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR 28

7. CRITERIOS SOBRE A AV. E A CUALIFICACIÓN 30

7.1. AVALIACIÓN TRIMESTRAL 30

7.2. AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA 31

7.3. AVALIACIÓN FINAL EXTRAORDINARIA 32

7.4. OUTRAS ESPECIFICACIÓNS 32

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE 33

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AV. DAS MATERIAS PENDENTES 35

10. DESEÑO DA AV. INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS 36

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE 36

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA 37

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS PROGRAMADAS 40

14. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AV. E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA 41

1. INTRODUCCIÓN

1.1. MARCO LEGAL

A finalidade da educación secundaria consiste en lograr que o alumnado adquira os elementos básicos de cultura nos ámbitos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; consiste en desenvolver hábitos de estudo e de traballo, en preparar o alumnado para a súa incorporación a estudos posteriores, así como para a inserción laboral, a inclusión social ou a cidadanía activa.

Ese é o obxectivo da Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro para a mellora da calidade educativa, que modificou a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, en distintos aspectos coa finalidade de avanzar cara a un sistema educativo inclusivo, que garanta a igualdade de oportunidades e faga efectiva a posibilidade de que cada alumno e alumna desenvolva ao máximo as súas posibilidades. O Decreto 86/ 2015, do 25 de xuño, establece o currículo para as ensinanzas da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia. Este decreto baséase na potenciación da aprendizaxe por competencias integradas nos elementos curriculares. Propóñense novos enfoques na aprendizaxe e na av.. Unha competencia supón a combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións e outros compoñentes sociais e de comportamento que se xuntan para alcanzar unha acción eficaz.

Trátase pois de conseguir que o alumnado consiga “un saber facer” aplicables a contextos académicos, sociais e profesionais. Para cada unha das materias que constitúen o currículo, fíxanse os obxectivos, as competencias, os contidos, a metodoloxía, os estándares de aprendizaxe e os criterios de av..

1.2. CONTEXTO

O IES Ricardo Mella é un centro público situado nun contexto urbano. O alumnado procede maioritariamente dos arredores do propio centro educativo, tendo adscritos os centros CEIP O Sello e CEIP de Fonte Escura de educación primaria. No caso de bacharelato, hai un considerable incremento de rapaces, pois contamos con alumnado que estudou a educación secundaria obrigatoria noutros centros educativos veciños.

Os alumnos e alumnas, tanto da ESO como de BAC, empregan o galego nun índice moi baixo nas súas relacións sociais, feito continuador da liña á que tenden as cidades e vilas galegas que rexistran unha maior densidade de poboación. Apréciase un número moi reducido de galegofalantes habituais ou situacionais que non supera o 1% e que coincide con rapaces ou rapazas desprazados do seu domicilio habitual para continuar os seus estudos.Tanto no ambiente familiar coma no escolar, a lingua vehicular de practicamente a totalidade do alumnado é a castelá. O galego está pouco presente nos fogares e aínda o está menos nas relacións persoais que os escolares manteñen no centro de ensino. Evidéncianse grandes dificultades na expresión oral, feito que teremos en conta á hora de elaborar esta programación didáctica ao incluírmos a oralidade como un factor clave no desenvolvemento das aulas nos catro cursos da ESO.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Recordemos que as competencias non se estudan, nin se ensinan: **adéstranse**. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que lle permita ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, polo tanto, concreto e obxectivable. Na área de Lingua Galega e Literatura incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Nesta Programación Didáctica as competencias clave aparecen asociadas a cada estándar de aprendizaxe dos diferentes niveis educativos (apartados 4.2, 5.2, 6.2, 7.2, 8.2 e 9.2). No presente apartado explicamos a relación de cada competencia coa área de Lingua Galega e Literatura.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

Desde a área de Lingua Galega e Literatura desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental. Así, relacionado con esta competencia o alumnado deberá ser capaz de:

- Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística (CCL)

A competencia en comunicación lingüística adéstrase de maneira explícita no propio ámbito curricular; polo tanto, poderiamos incluír calquera dos descritores desta competencia. Porén, e dado que se explicitan nas unidades segundo a relevancia que teñen en cada unha delas, resáltanse aquí aqueles que favorecen a súa transversalidade. Destacamos, pois, o que o alumno deberá ser capaz:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Manter unha actitude favorable cara á lectura.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor…

- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Competencia dixital (CD)

A área de Lingua Galega e Literatura debe contribuír ao adestramento da competencia dixital, tan relevante e necesaria no contexto actual. O uso das novas tecnoloxías supón un novo modo de comunicación cuxo ámbito haberá que adestrar de maneira sistemática. A produción de procesos comunicativos eficaces nos que se empregan os contidos propios da materia é un piar esencial para o desenvolvemento da competencia dixital nos alumnos e alumnas. Para iso, nesta área, o alumno deberá ser capaz de:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias, o coñecemento do acervo literario... fan desta área un cauce perfecto para adestrar a competencia. Traballamos, polo tanto, os seguintes puntos:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.

- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias, o coñecemento do acervo literario... fan desta área un leito perfecto para adestrar a competencia. Traballamos, polo tanto, os seguintes puntos:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Traballar con outros, descubrir as diferenzas e establecer normas para a convivencia favorece o desenvolvemento das competencias sociais e cívicas. Desde o uso da lingua para chegar a consensos, establecer e cumprir regras de funcionamento ata o seguimento das normas de comunicación, pódese adestrar en Lingua Galega e Literatura esta competencia. Por outra parte, a contextualización da comunicación lingüística e literaria propias da área e a importancia da crítica textual fan fundamental o traballo desta competencia. Para iso, adestraremos os seguintes saber facer:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a intervención activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor é de vital importancia en calquera contexto educativo porque favorece a autonomía dos alumnos e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas. Con esta capacidade o alumnado deberá ser capaz de:

- Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender (CAA)

A competencia pódese desenvolver na área fomentando tarefas que permitan que o alumno ou a alumna se recoñeza a si mesmo/-a como aprendiz para a mellora dos seus procesos de aprendizaxe. Neste sentido, Lingua Galega e Literatura préstase especialmente a iso, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos. Trabállanse os seguintes elementos de maneira prioritaria:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, funcións executivas…
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

3. OBXECTIVOS DO CURSO

O bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego. m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

4. CONCRECCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

4.1. TÁBOA RESUMO DA CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

BLOQUE 1

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP	GRAO MÍNIMO	Procedementos de av.	Instrumentos de av.
• LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	3 av.	- Recoñece a intención comunicativa dun texto. - Diferencia as ideas principais das secundarias.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB1.1.2. Recolle as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais.	3 av.	- Elabora resumos e esquemas.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	3 av.	- Interpreta discursos orais.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB1.2.1. Identifica as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación (charla ou conferencia sobre temas especializados do ámbito educativo).	3 av.	- Identifica os contidos principais dunha exposición oral.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.2.2. Recoñece as distintas estratexias de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	3 av.	- Distingue as estratexias de organización do contido nunha exposición oral.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.2.3. Escoita de maneira activa, toma notas e formula preguntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.	3 av.	- Escoita, toma apuntamentos e pregunta para aclarar dúbidas.	Observación na aula	Caderno docente

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP	GRAO MÍNIMO	Procedementos de av.	Instrumentos de av.
• LGB1.3.1. Interpreta e identifica a intención comunicativa, o tema e a estrutura en anuncios sonoros e/ou audiovisuais.	3 av.	- Identifica a intención comunicativa dos anuncios. - Recoñece o tema e a estrutura dos anuncios.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB1.3.2. Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión dos medios de comunicación social.	3 av.	- Recoñece as características dos xéneros informativos.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB1.3.3. Analiza os recursos verbais e non verbais que se empregan na publicidade para convencer os destinatarios ou destinatarias.	3 av.	- Analiza os recursos verbais e non verbais que se empregan na publicidade.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB1.3.4. Analiza de forma crítica a forma e contido das mensaxes publicitarias e evita usos lingüísticos discriminatorios.	3 av.	- Analiza de forma crítica a forma e o contido das mensaxes publicitarias. - Evita usos lingüísticos discriminatorios.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	3 av.	- Coñece os recursos da adecuación, coherencia e cohesión textuais.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB1.4.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	3 av.	- Emprega as fórmulas de cortesía. - Respecta as opinións dos demais.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	3 av.	- Coñece a prosodia galega.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	3 av.	- Planifica e elabora textos orais correctos.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os borradores e esquemas.	3 av.	- Emprega diversas fontes de información.	Análise da produción	Escala de observación

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP	GRAO MÍNIMO	Procedementos de av.	Instrumentos de av.
• LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical, cínguese ao tema e non divaga.	3 av.	- Fai presentacións claras e correctas dos contidos.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.5.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	3 av.	- Emprega a prosodia galega.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.5.5. Exprésase con facilidade e recorre a paráfrases ou circunloquios cando non encontra a expresión precisa.	3 av.	- Exprésase con fluidez.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.5.6. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	3 av.	- Emprega o rexistro adecuado a cada situación comunicativa.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.5.7. Tenta buscar a complicidade do público e demostra seguridade ao responder as preguntas do auditorio.	3 av.	- Mostra seguridade nas súas respostas e intervencións.	Observación na aula	Caderno docente
• LGB1.5.8. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación adecuada á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	3 av.	- Procura información empregando as TIC. - Revisa os textos que produce.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	3 av.	- Produce textos correctos.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	3 av.	- Participa oralmente con corrección tanto na fonética como na aplicación das normas morfosintácticas.	Observación na aula	Caderno docente

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP	GRAO MÍNIMO	Procedementos de av.	Instrumentos de av.
• LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	3 av.	- Coñece fraseoloxía. - Emprega o infinitivo conxugado.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	3 av.	- Emprega un léxico variado. - Incorpora os campos semánticos e a fraseoloxía que se traballa na aula.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.7.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical e fonética.	3 av.	- Redacta un tema do currículo con claridade e corrección.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.7.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	3 av.	- Usa un vocabulario axeitado.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	3 av.	- Participa nun debate en grupo. - Expón as ideas propias dun xeito comprensible e convincente.	Análise da produción oral	Escala de observación
• LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	3 av.	- É cortés na comunicación oral. - Respecta as quendas e as opinión dos demais.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	3 av.	- Desenvólvese ben en situacións cotiás.	Observación na aula	Caderno docente
• LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada), e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma.	3 av.	- Recoñece os erros propios e alleos.	Observación na aula	Caderno docente

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP	GRAO MÍNIMO	Procedementos de av.	Instrumentos de av.
• LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	3 av.	- Fai o posible por progresar e mellorar.	Observación na aula	Caderno docente
• LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	3 av.	- Recoñece a emisión dunha pronuncia correcta do galego. - Emprega unha pronuncia correcta, respectando a prosodia e a fonética galegas.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	3 av.	- Rexeita os prexuízos contra a lingua galega.	Análise da produción	Escala de observación
• LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	3 av.	- Emprega a súa variante dialectal.	Observación na aula	Caderno docente

BLOQUE 2:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB2.1.1. Sintetiza as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais.	3 av.	- Realiza un resumo ou un esquema do contido dun texto.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB2.1.2. Interpreta o sentido global e identifica a intención comunicativa do emisor en textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	3 av.	- Fai un comentario dun texto argumentativo ou expositivo. - Recoñece nun texto a súa intencionalidade.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB2.1.3. Diferencia as ideas principais e as secundarias e sintetiza o contido de textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	3 av.	- Identifica as ideas principais e as secundarias dun texto.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión dun texto e complementar as súas producións.	3 av.	- Emprega diferentes recursos bibliográficos.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB2.2.1. Planifica os seus traballos seguindo unha orde predefinida e revisa o proceso de escritura para mellorar a produción final.	3 av.	- Planifica os seus traballos. - Revisa e corrixe os seus traballos.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB2.2.2. Produce textos propios de distintos ámbitos usando o rexistro adecuado, organizando os enunciados en secuencias lineais e ben cohesionadas.	3 av.	- Redacta textos relativos a contidos da materia.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB2.3.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical.	3 av.	- Desenvolve un tema do currículo con claridade e corrección.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB2.3.2. Adecúa a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, destinatario, ámbito discursivo e xénero textual) e emprega os recursos expresivos propios do rexistro formal.	3 av.	- Axeita a súa expresión a cada situación. - Emprega o rexistro formal correctamente.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB2.3.3. Emprega léxico preciso e evita o uso de coloquialismos ou palabras comodín.	3 av.	- Emprega un léxico preciso nas respostas de tipo académico a preguntas relativas a contidos da materia.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB2.3.4. Organiza os contidos dos seus traballos en función duns obxectivos fixados previamente, contrasta posturas enfrontadas e defende a súa opinión con argumentos.	3 av.	- Fixa obxectivos e contrasta posturas.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB2.4.1. Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais de textos expositivos e argumentativos.	3 av.	- Recoñece as características que afectan aos textos expositivos e argumentativos.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB2.4.2. Recoñece e explica a función no texto dos distintos procedementos de cita: estilo directo, estilo indirecto, estilo indirecto libre e cita encuberta.	3 av.	- Coñece o estilo directo, indirecto, indirecto libre e cita encuberta.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB2.5.1. Consulta información en fontes bibliográficas e dixitais e compila os datos máis relevantes en fichas-resumo.	3 av.	- Procura información en diversas fontes bibliográficas.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB2.5.2. Respecta as normas de presentación dos traballos escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía.	3 av.	-Presenta correctamente os seus textos escritos.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB2.5.3. Utiliza procesadores de texto e correctores ortográficos para mellorar a presentación e evitar erros ortográficos e tipográficos.	3 av.	- Emprega procesadores e correctores de texto.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB2.6.1. Recoñece, describe e utiliza recursos de cohesión gramaticais e léxico-semánticos.	3 av.	- Coñece os mecanismo de cohesión textual. - Emprega os mecanismos de cohesión textual.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB2.6.2. Describe os tipos de rexistro e analiza as súas manifestacións lingüísticas.	1ª av.	- Coñece os tipos de rexistro.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

BLOQUE 3:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB3.1.1. Define e identifica os fonemas vocálicos e consonánticos da lingua galega.	2ª av.	- Identifica e define os diferentes sons da nosa lingua.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB3.1.2. Valora as normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	2ª av.	- Coñece as normas fonéticas.	Probas específicas	Proba específica
• LGB3.2.1. Explica as principais variedades dialectais e valora a diversidade lingüística como parte de noso patrimonio cultural.	1ª av.	- Coñece as variedades dialectais.	Probas específicas	Proba específica
• LGB3.3.1. Explica os procedementos de formación das palabras.	2ª av.	- Recoñece os procedementos de formación de palabras.	Probas específicas	Proba específica
• LGB3.3.2. Recoñece e explica os tipos de morfemas así como a análise morfolóxica.	2ª av.	- Recoñece os diferentes tipos de morfemas. - Analiza palabras morfoloxicamente.	Probas específicas	Proba específica
• LGB3.3.3. Recoñece, analiza e explica a estrutura morfolóxica.	1ª av.	- Recoñece, analiza e explica a estrutura morfolóxica de calquera clase de palabra.	Probas específicas	Proba específica
• LGB3.4.1. Recoñece as diferentes estruturas sintácticas, explica as relacións que se establecen e emprega a terminoloxía axeitada.	3ª av.	- Recoñece as diferentes unidades sintácticas e emprégaas con acerto para completar enunciados. - Fai análises sintácticas de oracións. - Clasifica as palabras dun texto.	Probas específicas	Proba específica
• LGB3.5.1. Identifica e explica as relacións e unidades semánticas.	2ª av.	- Coñece as relacións semánticas.	Probas específicas	Proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas erelacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	3 av.	- Participa en proxectos multidisciplinarios.	Análise da produción	Rúbrica
• LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	3 av.	- Emprega os coñecementos gramaticais adquiridos durante o curso para mellorar nas outras materias.	Escala de observación	Caderno docente

BLOQUE 4:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV	INSTRUMENTOS DE AV
• LGB4.1.1. Recoñece os estereotipos e prexuízos lingüísticos e determina a súa repercusión nos usos.	3 av.	- Coñece os prexuízos lingüísticos que afectaron e afectan ao galego.	Análise da produción e probas específicas	Rúbrica e proba específica
• LGB4.1.2. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan cuestións sociolingüísticas.	3 av.	- Elabora escritos que tratan cuestións sociolingüísticas.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.2.1. Describe e interpreta o proceso de construción da variante estándar da lingua galega.	3 av.	- Describe o proceso de estandarización da lingua galega.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV	INSTRUMENTOS DE AV
• LGB4.2.2. Recoñece as interferencias lingüísticas no galego, con especial atención aos castelanismos e desenvolve un discurso propio libre destes elementos.	3 av.	- Recoñece as interferencias lingüísticas no galego. - Evita o uso de castelanismos.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.3.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1916 ata 1978).	3 av.	- Distingue as características do galego dende 1916 ata 1978.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.3.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde 1916 ata 1978), así como a súa situación sociolingüística.	3 av.	- Coñece o contexto histórico, cultural e sociolingüístico do galego dende 1916 ata 1978.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.3.3. Diferencia e describe as etapas que podemos establecer entre 1916 e 1978 desde o punto de vista sociolingüístico.	3 av.	- Coñece as etapas que se distinguen entre 1916 e 1978 desde o punto de vista sociolingüístico.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.3.4. Analiza a importancia da etapa 1916-1978 no desenvolvemento posterior da lingua.	3 av.	- Analiza a importancia da etapa 1916-1978 no desenvolvemento posterior da lingua.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
LGB4.3.5. Identifica o galego moderno (desde 1916 ata 1978) en documentos non literarios e literarios.	3 av.	- Identifica o galego de 1916 a 1978 en diferentes textos. - Distingue as características do galego de 1916 a 1978.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.4.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1978 ata a actualidade).	3ª av.	- Distingue as características do galego de 1978 ata a actualidade.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.4.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno desde 1978 ata a actualidade, así como a súa situación sociolingüística.	3ª av.	- Coñece o contexto histórico, cultural e sociolingüístico dende 1978 ata a actualidade.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV	INSTRUMENTOS DE AV
• LGB4.4.3. Analiza a importancia da etapa desde 1978 ata a actualidade no desenvolvemento do galego.	3ª av.	- Analiza a importancia da etapa desde 1978 ata a actualidade no desenvolvemento posterior da lingua.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.4.4. Recoñece o galego como unha lingua en vías de normalización e sinala as súas fortalezas e debilidades.	3 av.	- Recoñece o galego como unha lingua en proceso de normalización.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.4.5. Sinala as principais características lingüísticas en documentos non literarios e literarios desde 1978 ata a actualidade.	3 av.	- Identifica o galego desde 1978 ata a actualidade en diferentes textos. - Distingue as características do galego desde 1978 ata a actualidade.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.5.1. Elabora unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	3 av.	- Esquematiza as diferentes etapas da historia da lingua galega e inclúe as súas principais características.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB4.6.1. Analiza e interpreta a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	3 av.	- Reflexiona sobre a concienciación lingüística da xente ao longo do tempo.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

BLOQUE 5:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB5.1.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1916 a 1936: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as.	1ª av.	- Analiza a poesía galega de 1916 a 1936. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Probas específicas	Proba escrita

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB5.1.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as.	1ª av.	- Analiza a prosa galega de 1916 a 1936. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.1.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	1ª av.	- Analiza o teatro galego de 1916 a 1936. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.2.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	1ª av.	- Comenta textos da poesía galega de 1916 a 1936.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.2.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	1ª av.	- Comenta textos da prosa galega de 1916 a 1936.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.2.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	1ª av.	- Comenta textos do teatro galego de 1916 a 1936.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega entre 1936 e 1975: produción bélica e autores/as do exilio, a Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.	2ª av.	- Analiza a poesía galega de 1936 a 1975. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB5.3.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega entre 1936 e 1975: produción bélica e os autores do exilio, os renovadores da prosa (Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas) así como A Nova Narrativa Galega e autores/as dos primeiros 70.	2ª av.	- Analiza a prosa galega de 1936 a 1975. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.3.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego entre 1936 e 1975: teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	2ª av.	- Analiza o teatro galego de 1936 a 1975. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	2ª av.	- Comenta textos da poesía galega de 1936 a 1975.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.4.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	2ª av.	- Comenta textos da prosa galega de 1936 a 1975.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.4.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	2ª av.	- Comenta textos do teatro galego de 1936 a 1975.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	3ª av.	- Analiza a poesía galega de 1975 á actualidade. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.5.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	3ª av.	- Analiza a prosa galega de 1975 á actualidade. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.5.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	3ª av.	- Analiza o teatro galego de 1975 á actualidade. - Coñece grupos, características, autores e obras relevantes.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	3ª av.	- Comenta textos da poesía galega de 1975 á actualidade.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.6.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	3ª av.	- Comenta textos da prosa galega de 1975 á actualidade.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMP.	GRAO MÍNIMO	PROCEDEMENTOS DE AV.	INSTRUMENTOS DE AV.
• LGB5.6.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1975 ata a actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	3ª av.	- Comenta textos do teatro galego de 1975 á actualidade.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica
• LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	3ª av.	- Le, comenta e expresa un espírito crítico obras relacionadas cos períodos literarios estudados na aula.	Análise da produción e/ou probas específicas	Rúbrica e/ou proba específica

4.2. CONCRECIÓN DE CONTIDOS DA AULA POR AVALIACIÓN

A secuencialización de contidos que se fai nesta Programación é flexible e calquera cambio que se realice nela aparecerá recollido nas actas de reunión do departamento.

1ª AVALIACIÓN

Comunicación oral e escrita

- As unidades comunicativas: texto e enunciado.
- As propiedades textuais: adecuación (rexistros lingüísticos), coherencia, mecanismos de cohesión e progresión.
- Resumo, ideas principais e secundarias, tema e estrutura no texto.
- O texto expositivo.
- O texto argumentativo: estrutura e características lingüísticas.

Funcionamento da lingua

- Repaso das regras ortográficas: acentuación, puntuación, grupos consonánticos...
- Repaso de morfoloxía: substantivo, adxectivo, determinantes, pronomes, verbo, adverbio, preposicións, conxuncións e interxeccións.
- Os fonos e o aparello fonador.
- Vogais e consoantes.

- Acento e entoación.
- A fonoloxía. Os fonemas e os alófonos do galego.
- A sílaba.
- Fonemas e letras.

Lingua e sociedade

- O galego no primeiro terzo do século XX: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.
- Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos.

Educación literaria

- A poesía das Irmandades da Fala. Características, autores e obras representativas.

- A poesía de vangarda. Características, autores e obras representativas.

- A prosa do primeiro terzo do XX: as Irmandades e o Grupo Nós (narrativa, ensaio e xornalismo).

- O teatro do primeiro terzo do XX: Irmandades, vangardas e Grupo Nós.

2ª AVALIACIÓN

Comunicación oral e escrita

- Resumo, ideas principais e secundarias, tema e estrutura no texto.

- O texto expositivo.

- O texto argumentativo: estrutura e características lingüísticas.

Funcionamento da lingua

- Dialectoloxía: bloques e áreas.
- O léxico galego: formación, familias léxicas e préstamos léxicos.
- A estrutura das palabras.
- A morfoloxía das palabras.
- Procedementos de formación de palabras.
- O léxico. Formación do léxico. Familias léxicas.

- Préstamos léxicos.
- Semántica: o estudo do significado. Significado e referente. Significado léxico e significado gramatical.
- Connotación e denotación.
- Significado e contexto.
- A organización do léxico.
- As relacións semánticas.
- Ampliación e cambio de significado.

Lingua e sociedade

- O galego de 1936 a 1978. Características lingüísticas fundamentais, Contexto histórico e situación sociolingüística.
- O galego, lingua en vías de normalización.

Educación literaria

- A poesía entre 1936 e 1975: a Xeración do 36, a Promoción de Enlace, a Xeración das Festas Minervais.
- A prosa entre 1936 e 1975: os renovadores da prosa (Fole, Blanco Amor, Cunqueiro e Neira Vilas).
- A Nova Narrativa Galega. Características, autores e obras representativas.
- O teatro galego entre 1936 e 1975: a xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.

3ª AVALIACIÓN

Comunicación oral e escrita

- Resumo, ideas principais e secundarias, tema e estrutura no texto.
- O texto expositivo.
- O texto argumentativo: estrutura e características lingüísticas.

Funcionamento da lingua

- A palabra, a frase, a oración. A análise sintáctica.
- A frase: frase nominal, frase adxectiva, frase adverbial, modificadores.

- Funcións sintácticas oracionais: suxeito, CD, CI, atributo, predicativo, suplemento, complemento circunstancial, complemento axente.

- A oración simple e a oración composta.

- Tipos de oracións compostas por coordinación.

- Tipos de oracións subordinadas substantivas.

- As oracións subordinadas adxectivas.

- Oracións subordinadas adverbiais propias e impropias.

- A voz activa e a voz pasiva. A voz media.

- Oracións sen suxeito. Construcións impersoais. Oracións con suxeito indeterminado.

- Uso da preposición A no OD.

- As construcións reflexiva e recíproca.

- Oracións interrogativas indirectas e pseudointerrogativas.

- Sintagmas comparativos.

- A modalidade oracional.

- Afirmación e negación.

Lingua e sociedade

- O galego a finais do século XX e comezos do XXI: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.

- Historia da normativización: a construción da variedade estándar. Interferencias e desviacións da norma.

Educación literaria

- A literatura do exilio entre 1936 e 1975: poesía, prosa e teatro.

- A poesía de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Poetas e tendencias actuais máis relevantes.

- A prosa de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Prosistas e tendencias actuais máis relevantes.

- O teatro de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Dramaturgos, tendencias e compañías actuais máis relevantes.

4.3. CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES

Os contidos mínimos esixibles tanto na convocatoria de xuño como na de setembro son os seguintes:

Comunicación oral e escrita.

- Lectura comprensiva, analise e comentario de textos de natureza diversa cun nivel de dificultade adaptado aos obxectivos desta etapa.
- Expresión oral fluída, clara e áxil.
- Coñecemento das características, tipoloxía e linguaxe dos textos orais.
- Coñecemento, análise e emprego das propiedades textuais: coherencia, cohesión, adecuación e informatividade.
- Características, estrutura e trazos lingüísticos dos textos expositivos e argumentativos.
- Planificación autónoma de traballos orais e escritos, recollendo información en diferentes soportes e respectando as características de cada tipoloxía textual.

2. Funcionamento da lingua.

- Fonética e fonoloxía. Vocalismo e consonantismo. Sílaba, acento e entoación.
- Repaso das clases de palabras (substantivos, adxectivos, determinantes, pronomes, verbos, adverbios, preposicións, conxuncións e interxeccións) e dos constituíntes, funcións e características que as diferencian.
- Repaso das regras ortográficas: acentuación, puntuación, grupos consonánticos…
- A estrutura das palabras. Procedementos de formación de palabras.
- Formación do léxico, familias léxicas e préstamos léxicos.
- Sintaxe: frases, oracións e funcións sintácticas.
- Modalidades oracionais.
- Coñecemento das relacións semánticas.
- Definición de palabras e expresións idiomáticas e ampliación de vocabulario con termos e campos semánticos vistos na aula ou consultado no dicionario e as TIC.
- Aplicación das normas gramaticais á produción dos propios textos.

3. Lingua e sociedade.

- Coñecemento do contexto histórico e da situación sociolingüística do galego nas diferentes etapas do século XX.

- Coñecemento das funcións sociais das linguas: conflito, diglosia, estereotipos e prexuízos.

- Linguas minoritarias e linguas minorizadas. O galego, lingua en vías de normalización.

- A estandarización do galego. Dialectalismos, vulgarismos, castelanismos, hiperenxebrismos.

- Valoración da nosa lingua como elemento de identidade colectiva e da riqueza da diversidade lingüística e cultural.

Educación literaria.

- Recoñecemento do contexto histórico en que se desenvolveu a historia da nosa literatura durante os séculos XX e XXI.

- Características dos diferentes xéneros literarios e das principais etapas, obras e autores significativos da literatura galega dos séculos XX e XXI.

- Comentario de textos dos autores estudados.

- Lectura dos libros de lectura marcados como obrigatorios, emitindo xuízos sobre aspectos formais, temáticos e contextualizadores.

5. CONCRECCIÓNS METODOLÓXICAS

5.1. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

A escola debe ser capaz de desenvolver saberes sólidos, posto que só é posible pensar e actuar sobre aquilo que coñecemos a fondo, pero tamén ten que ser capaz de educar persoas que convertan o coñecemento en acción e que posúan sólidas habilidades sociais e morais. Traballar de maneira competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante. O docente pasa a ser un xestor de coñecemento e o alumnado adquire un maior grao de protagonismo. O alumnado é o centro da súa propia aprendizaxe: faise preguntas, infórmase, participa, aprende a controlar a súa evolución, emprende proxectos… A área de Lingua Galega e Literatura é unha materia das denominadas instrumentais, polo que no traballo de aula o docente manexa dous obxectivos fundamentais:

- A consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos de currículo.

- O desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe dos alumnos noutras áreas.

Neste proceso é necesario:

Adestramento individual e o traballo reflexivo de procedementos básicos da materia: a comprensión oral e lectora, a expresión oral e escrita e a argumentación que son, obviamente, extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxes. Isto farase combinando actividades sinxelas e tarefas de maior complexidade, excelentes para desenvolver as competencias,

ensinarlles a pensar aos alumnos, resolver problemas e situación reais e desenvolver o pensamento creativo.

Desde o coñecemento da diversidade da aula e en resposta ás múltiples intelixencias predominantes no alumnado, o desenvolvemento de actividades desde a **teoría das intelixencias múltiples** facilita que todos os alumnos e as alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos que se adquiran para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe. Para alcanzar isto procuraremos unha atención personalizada en función das necesidades de cada un. Así poranse en marcha mecanismos de reforzo.

Na área de Lingua Galega e Literatura é indispensable a **vinculación a contextos reais** e a aplicación dos conceptos máis abstractos para mellorar o desenvolvemento lingüístico do alumno. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás próximas aos alumnos.

Os seguintes principios impregnarán metodoloxicamente a presente programación:

a) A interactuación en diferentes ámbitos sociais ou persoais que nos permitirán o coñecemento e interiorización dos procedementos imprescindibles para a abordaxe das distintas situacións de comunicación.

b) A consideración do erro como oportunidade de aprendizaxe, posibilidade de mellora ou como punto de partida para a creación.

c) A experiencia vital da literatura como fonte de pracer, desde os niveis máis básicos de comprensión ata a recreación ou expresión literaria autónoma.

d) A metodoloxía socio-afectiva buscando a empatía no descubrimento de argumentos razoados na defensa das propias convicciónns, ou mesmo as contrarias, utilizando o poder da razón fronte a calquera outra posibilidade.

e) O aproveitamento da experiencia do día a día para vivenciar uns valores compartidos, un "aprender a ser e a estar" que resultará idóneo para a observación de comportamentos, actitudes e á aproximación aos problemas, buscando a resolución pacífica dos conflitos.

f) A valoración e estima da lingua de Galicia e a súa utilización normalizada.

g) O respecto pola diversidade lingüística.

5.2. METODOLOXÍA NA AULA

6. MATERIAS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR

O Libro do alumnado para a área de Lingua Galega e Literatura da editorial Santillana. Amais as propostas didácticas para Lingua Galega e Literatura tamén serán da editorial Santillan.

Por outra banda, empregaremos os recursos fotocopiables das Propostas didácticas da editorial Santillana, que recollen lecturas complementarias, actividades de repaso e afondamento, avaliación de contidos e avaliación de competencias; xunto con cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita da editorial Anaya e outras.

Por outra banda, utilizaremos os dicionarios tanto tradicionais como virtuais e páxinas web interactivas e repositorio Abalar. A maiores, empregaremos aquelas actividades, power point, follas, tarefas elaborados polo propio profesorado.

En canto aos **libros de lectura** obrigatoria e voluntaria, serán indicados pola docente cada trimestre. O profesorado achegaralles unha listaxe ampla aos alumnos ao principio de curso para que escollan, en cada trimestre, un libro voluntario que se examinará mediante un exame oral ou escrito. O libro de lectura obrigatoria será indicado en cada trimestre polo profesorado correspondente.

Lecturas 2º BACH

O porco de pé, de Vicente Risco;

As Ramonas**,** de Ana Cabaleiro;

Ollos de auga, Domingo Villar;

Cabalos e lobos, de Fran P. Alonso;

Ferreñas & Rock and Roll, de Laura Romero e Iria Pedreira

Morgana en Esmelle, de Begoña Caamaño;

Que me queres, amor?, Manuel Rivas,

O libro negro da lingua galega, de Carlos Callón;

Palmeiras e piueiros, de Anxo Angueira

A esmorga, Eduardo Blanco Amor

Made in Galiza, Sechu Sende

Memorias dun neno labrego, Neira Vilas

A fiestra baldeira, Rafael Dieste

Deus sentado nun sillón azul, Carlos Casares

Os vellos non deben namorarse, Castelao

A Praia dos afogados,

Cousas, Castelao

7. CRITERIOS SOBRE A AV. E A CUALIFICACIÓN

Os procedementos e criterios que se empregarán para levar a cabo a avaliación son os seguintes:

7.1. AVALIACIÓN TRIMESTRAL

a) Valoración do proceso individual a través do traballo e do uso oral da lingua.

Faremos unha observación e valoraremos positivamente:

a.1.- Traballo: (10% da nota total da avaliación).

- Seguimento das instrucións dadas polo docente.
- Aproveitamento diario da clase.
- Realización de deberes.
- Realización e presentación de calquera traballo ou actividade en tempo e forma.
- Autonomía e iniciativa persoal á hora de realizar unha actividade e resolver dúbidas.

a.2.- Oralidade: (10% da nota total da avaliación).

- Utilización do galego nas intervencións orais espontáneas e planificadas .
- Esforzo por mellorar a pronuncia e as estruturas gramaticais, así como a adquisición de novo vocabulario.
- Ser quen de elaborar un discurso oral completo e adecuado ao nivel educativo.
- Rexeitamento de prexuízos.
- Respectar a quenda de palabra.
- Ser respectuoso coas opinións e comentarios dos compañeiros.

b) Valoración do progreso individual a través de probas escritas (70% da nota total da avaliación).

Ao longo de cada trimestre realizarase, como mínimo, unha proba escrita que recollerá preguntas nas que o alumnado terá que demostrar que sabe e que sabe facer. Esta(s) proba(s) sumará(n) á nota trimestral un 60% e as preguntas e exercicios que aparezan neses exames levarán ao seu carón a puntuación correspondente.

c) Lectura obrigatoria dun libro (10% da nota total da avaliación).

Cada trimestre o alumnado escollerá un libro de lectura, coa axuda da profesora, do que terán que demostrar a súa lectura a través dunha proba oral ou escrita ou dun traballo determinado polo docente. Desta proba valorarase:

- Contido: as respostas deben contestar de forma clara ao que se pide, sen lagoas nin información incompleta. Tamén se poderá avaliar a opinión crítica de calquera aspecto relacionado con ese libro.

- Expresión oral/escrita: valoraranse as contestacións que respecten a adecuación, coherencia e cohesión.

- Ortografía: esta debe seguir as normas ortográficas vixentes.

Se da corrección desa proba se deduce que o libro non foi lido por ese alumno, ese exame non sumará nada á nota desa avaliación aínda que haxa algunha pregunta ou apartado contestado correctamente.

d) Lectura voluntaria de até dous libros (cada libro sumará 0,5 puntos á nota media desa avaliación).

Este libro voluntario será determinado polo docente e a comprobación da lectura do mesmo será a través dun exame oral ou escrito.

A continuación amosamos as porcentaxes comentadas con anterioridade:

PROBAS ESCRITAS	70 %
TRABALLO	10 %
ORALIDADE	10%
LIBRO DE LECTURA OBRIGATORIA	10 %
LIBRO DE LECTURA VOLUNTARIA	0,5 puntos x 2

7.2. AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA

Segundo a ORDE do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato no sistema educativo de Galicia, durante o curso haberá tres avaliacións parciais, unha avaliación final ordinaria e unha avaliación final extraordinaria no Bacharelato. As terceira avaliación e a

final coinciden no tempo neste centro. O período abranguido entre a avaliación final ordinaria ata o remate do período lectivo dedicarase á preparación do alumnado para a realización da avaliación de acceso á universidade e das probas extraordinarias.

- A nota da convocatoria ordinaria será a resultante da media aritmética das tres avaliacións.

- O alumnado que na media das tres avaliacións non obteña unha cualificación igual ou superior a 5, poderá realizar, para recuperar a materia, unha proba xeral sobre os contidos traballados durante todo o curso.

- Durante o período abranguido entre a avaliación final ordinaria ata o remate do período lectivo:

    - O alumnado que tivera superado a materia realizará actividades orientadas á preparación para a realización da avaliación de acceso á universidade.

    - O alumnado que non tivera superado a materia realizará actividades dirixidas á preparación para realización da proba extraordinaria.

7.3. AVALIACIÓN FINAL EXTRAORDINARIA

O alumnado que como resultado da avaliación final ordinaria obtivese cualificación negativa, realizará unha proba extraordinaria nas datas designadas a tal efecto segundo o calendario escolar do presente curso. O profesorado informará ao alumnado que non superase a materia na avaliación final ordinaria de en que consistirá a proba extraordinaria.

O alumnado deberá realizar unha proba escrita que incluirá preguntas que teñan como referencia a totalidade de contidos traballados durante o presente curso, independentemente de se tivese algúns estándares deses contidos superados ou non ao longo do curso. Non incluirá preguntas dos libros de lectura. A nota a partir da que se considera aprobada a materia, froito exclusivamente desa proba extraordinaria, será de 5 puntos ou superior.

7.4. OUTRAS ESPECIFICACIÓNS

- Nas diferentes probas escritas que se realicen ao longo do curso tamén se terá en conta a corrección lingüística, polo que sobre a cualificación dos exames se poderá restar ata un máximo de 2 puntos por erros, que descontarán do seguinte xeito: 0,2 polas faltas moi graves (colocación do pronome átono ao comezo de oración, reescribir mal palabras que aparezan nos enunciados, uso de tempos verbais compostos) e 0,1 polas menos graves (emprego de grafías alleas ao galego como y ou j, confusións entre b, v, h, s, x, erros de acentuación, uso inadecuado de maiúsculas e minúsculas …).

- Só se repetirá un exame ante unha causa debida e documentalmente xustificada. Se a falta de asistencia non é xustificable, a cualificación que se lle outorgará a esa proba para establecer a nota media será cero.

- Aquel alumno ou alumna ao que se sorprenda copiando nun exame será cualificado cun cero na devandita proba.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

ACTIVIDADES	**INDICADORES DE LOGRO**
PLANIFICACIÓN	• Planifica a práctica docente tendo en conta os estándares de aprendizaxe. • Realiza a temporalización tendo en conta as horas asignadas á materia e a duración dunha sesión de traballo. • Selecciona e secuencia os contidos de maneira progresiva e tendo en conta os aspectos particulares de cada grupo. • Planifica as clases de maneira aberta e flexible. • Selecciona e elabora os materiais e recursos didácticos para desenvolver a práctica docente na aula. • Prepara o material: apoio, reforzo, para o alumnado con necesidades especiais. • Selecciona as lecturas tendo en conta os niveis ao que van dirixidas. • Establece criterios, procedementos e instrumentos de avaliación correlacionados cos estándares de aprendizaxe. • Coordínase co profesorado do propio departamento e doutros departamentos.
MOTIVACIÓN DO ALUMNADO	• Dá a coñecer a planificación de cada unidade de contido. • Establece canles de comunicación para que o diálogo sexa fluído dentro e fóra da aula. • Proporciona ao alumnado o apoio necesario durante o proceso de ensino-aprendizaxe. • Desenvolve actividades de diversos tipos e características introducindo elementos novidosos. • Fomenta un bo ambiente na aula. • Promove a participación activa do alumnado.

ACTIVIDADES	**INDICADORES DE LOGRO**
	• Relaciona os contidos, as tarefas e as actividades cos intereses do alumnado. • Organiza actividades interactivas e en grupo para incentivar a socialización.
TRABALLO AULA	• Apóiase ao comezo de cada sesión dos contidos xa traballados en sesións anteriores. • Utiliza exemplos, na introdución, de novos contidos. • Resolve as dúbidas do alumnado dentro e fóra das sesións de traballo. • Utiliza diferentes soportes durante as sesións de traballo. • Selecciona prácticas, proxectos e actividades en xeral que permitan alcanzar os estándares de aprendizaxe e a adquisición das competencias clave.
AVALIACIÓN DO PROCESO ENSINO-APRENDIZAXE	• Realiza a avaliación inicial a fin de tomar as medidas individuais ou colectivas necesarias. • Analiza os procesos e os resultados das prácticas, proxectos, exercicios probas e actividades en xeral. • Establece medidas que permitan introducir melloras. • Fai posible a realimentación na entrega e avaliación de prácticas e traballos indicando os aspectos nos que o alumnado pode e debe introducir melloras. • Proporciona indicacións durante a realización do traballo práctico na aula. • Supervisa de forma continua a resolución de exercicios e realización de actividades que se desenvolven durante as sesións.

ACTIVIDADES	**INDICADORES DE LOGRO**
	• Favorece os procesos de autoavaliación. • Propón actividades complementarias para resolver problemas que xorden durante o proceso de ensino-aprendizaxe. • Establece con claridade os criterios de avaliación e de puntuación. • Informa ao alumnado e ás súas familias dos resultados obtidos.

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AV. DAS MATERIAS PENDENTES

O profesorado do curso actual fará un seguimento deste alumnado para ofrecerlle o reforzo necesario nos contidos en que manifesten dificultades. Asemade se elaborará un plan de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes. A avaliación será repartida entre unhas actividades marcadas polo profesor/a correspondente que suporán o 30% por cento da nota e unha proba escrita (70% da nota trimestral) por trimestre. O resultado da avaliación final ordinaria será a resultante da media das tres avaliacións. O alumnado aprobará cando a súa nota sexa 5 ou superior.

Esas probas consistirán nunha proba escrita sobre os contidos mínimos da materia pendente e o libro de texto que se toma como referencia é o da editorial Santillana que se empregou o pasado curso. Só se considerará superada a materia se a nota obtida na proba é igual ou superior a 5 puntos.

En Bacharelato seguirase o mesmo procedemento coa materia pendente que na ESO coa diferenza de que se o alumnado non consegue aprobar a materia pendente na avaliación ordinaria, poderá presentarse a unha proba extraordinaria na data que estableza o centro seguindo o calendario escolar. A proba extraordinaria seguirá o mesmo modelo da proba ordinaria, é dicir, que constará de actividades sobre os contidos mínimos da materia pendente e o libro de texto que se toma como referencia é o da editorial Santillana que se

empregou o pasado curso. Só se considerará superada a materia se a nota obtida na proba é igual ou superior a 5 puntos.

10. DESEÑO DA AV. INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

O deseño da avaliación inicial está dirixido a detectar o alumnado que precisa da aplicación de medidas, tanto a nivel individual como a nivel colectivo. Unha vez detectadas as necesidades educativas específicas, estableceranse as medidas apropiadas:

Atención individual.

Subministración de material de apoio na aula

Ampliación de tempo na realización de probas.

Probas adaptadas as circunstancias académicas do alumnado.

Apoios en pequeno grupo.

Realización de tarefas en grupo.

Adaptación curricular, de ser o caso.

Estas medidas serán aplicadas no marco da metodoloxía descrita dentro desta programación. Atendendo aos resultados das avaliacións, faranse reaxustes que vaian no camiño de mellorar os resultados.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Programas específicos e personalizados para o alumnado repetidor

Aínda que habitualmente o alumnado repetidor ten unha madureza e independencia maior có alumnado non repetidor, precisa moitas veces apoio e reforzo. Deste modo o departamento, e en particular o profesorado que desenvolve a docencia nos grupos que presentan esta tipoloxía, procurarán proporcionar os materiais de reforzo e ampliación que o alumnado precise; atendendo sempre ás necesidades educativas particulares en relación á consecución dos obxectivos da etapa.

Alumnado con necesidades específicas

A diversidade manifestarase en tres ámbitos interrelacionados: na capacidade de aprender, na motivación e nos intereses. Atoparemos alumnos que manifesten dificultades para aprender e outros que progresan con maior rapidez cós seus compañeiros e que, de igual maneira, necesitan unha especial atención educativa. Entre este grupo, temos que incluír o

alumnado procedente doutras comunidades autónomas ou doutros países. A atención á diversidade abordarase a través de exercicios complementarios de análise de textos e competencia lingüística de maior ou menor grao de dificultade. A posibilidade de elaborar traballos de investigación e compilación de información, de escribir textos de diferentes xéneros e tipoloxías e de facer outras lecturas distintas ás obrigatorias, contribuirá á atención individualizada que cada alumno necesite, potenciando as súas preferencias e corrixindo as súas eivas. Nalgún caso, a atención que precisa algún alumno require unha maior concreción e individualización. De atoparmos casos onde as medidas cualificadas como Reforzo Educativo, incluso dentro da aula coa profesora de Pedagoxía Terapéutica, non sexan suficientes, adoptaremos a medida da Adaptación Curricular. Trátase de casos onde, axudados e guiados polo Departamento de Orientación, modificamos dende obxectivos ata criterios de avaliación para achegarnos o máximo posible ás necesidades do alumnado.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA

Respectando o tratamento específico nalgunhas áreas, os **elementos transversais,** tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible. Dende o Departamento de Lingua Galega e Literatura fomentaremos estes elementos transversais ben sexa achegando informacións precisas, ben incidindo na convivencia e respecto nas aulas e fóra delas. Algún dos temas que achegamos ao alumnado dos diferentes cursos son: **Lectura, comprensión e análise de textos e expresión oral e escrita.** A materia de Lingua Galega e Literatura ten como bloque de contido a comunicación oral e escrita, é dicir, este elemento, que é transversal noutras materias, nesta forma parte do currículo. É importante lembrar que as linguas apréndense para falar ler e escribir sobre emocións, afectos, aventuras, sobre o mundo, reflectir o noso pensamento, é dicir, é o instrumento para a equidade, pois debe darnos os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo, na vida profesional e social, sensibilizar cara os usos creativos e lúdicos das linguas e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas vehiculan. A competencia lectora consiste no desenvolvemento dun conxunto de estratexias, destrezas e coñecementos que contribúen á comprensión e ao uso de textos escritos, así como á reflexión sobre os mesmos. Para traballar a lectura de obras empregaremos tres pasos:

antes da lectura: crearemos un clima que esperte o seu interese para propiciar a lectura. Presentaremos a obra e procuraremos espertar o desexo de ler e a curiosidade por coñecer.

- Durante a lectura: interromperémola para facer comentarios ó respecto e breves resumes.

- Despois da lectura: unha vez por trimestre, como mínimo, farase unha proba que avalíe a consecución dos obxectivos marcados e que tamén nos servirá para saber se esa lectura espertou simpatías entre o alumnado e se deberemos volvela incluír como proposta en futuros cursos.

Comunicación audiovisual. Vivimos inmersos nunha sociedade da información. A imaxe e o son son vehículos a través dos cales se recrea unha realidade ou unha ficción. 226

Aprendemos destes elementos e da escola. Pero é necesario aprender a linguaxe audiovisual para ser máis críticos e conscientes da importancia da imaxe. É importante ter presente o constante contacto cos medios da comunicación: tradicionais (radio, televisión, cine), modernos (internet, videoxogos) e a recepción das mensaxes que desde eles se lanza educando a personalidade dos adolescentes. Desde a materia de Lingua Galega faremos a análise das mensaxes que poden chegar deses medios: imaxe e texto, linguaxe verbal e linguaxe non verbal. **Tecnoloxías da Información e a Comunicación.**

As TIC, este ano, previsiblemente van ser máis importantes ca nunca, pois, por mor da pandemia que estamos a vivir, moitos dos alumnos pasarán épocas de confinamento, ou podemos atoparnos nun escenario de confinamento como o que vivimos no curso pasado. En calquera das dúas situacións, os alumnos poderán e deberán seguir o proceso de ensino-aprendizaxe a distancia e mediante todas as tecnoloxías da información que poidan empregar. Amais, no ensino presencial, a través das TICs ensínase ademais de utilizar o aparello, a algo que vai moito máis alá: ao seu uso como ferramenta. Neste punto cabe destacar a uso responsable das novas tecnoloxías, xa que un uso irresponsable pode provocar danos en terceiras persoas. Comprender as TICs e dominar as destrezas básicas é hoxe parte importante da educación. Dende a materia de Lingua Galega e Literatura incentivaremos o uso das TICs a través das seguintes actividade.

Participación do alumnado de 1º e 2º ESO no Programa Abalar.

o Busca de información en internet para a elaboración de traballos de investigación.

o Aprender a elaborar táboas que sinteticen a información.

o Emprego de dicionarios en rede.

o Acceso a bibliotecas e museos virtuais.

o Visita a páxinas web dos xornais.

o Emprego de procesador de textos.

o Xogos didácticos en rede.

o Emprego de audiolibros e fotobiografías de autores destacados da nosa literatura.

o Audicións de textos dialectais.

o Audición de poemas musicados.

Estaremos máis limitados xa que neste caso os alumnos non contaran con ordenadores nas aulas. Teremos a posibilidade de levar a cabo actividades adaptadas ó seu nivel na mesma liña

que as deseñada. Ademais moitas destas actividades poderán realizarse fóra do horario escolar.

En Bacharelato proporanse actividades de redacción, edición e revisión, procura de información e consulta de diferentes recursos na rede, como bibliotecas, dicionarios, gravacións sonoras ou museos. Tamén se traballarán presentacións visuas que sirvan de acompañamento a unha presentación oral.

Emprendemento.

O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor é de vital importancia en calquera contexto educativo porque favorece a autonomía dos alumnos e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas. Este elemento desenvolveranse cando o alumnado poida:

Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.

Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.

Ser constante no traballo, superando as dificultades.

Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.

Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.

Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.

Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.

Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Traballo colaborativo.

Organizaranse sesións de presentación e discusión sobre temas relacionados cos bloques de contidos.

Educación cívica e constitucional.

Esta ten como obxecto axudar a analizar criticamente a realidade para favorecer a convivencia. Nela trabállanse valores como a xustiza, o respecto, a solidariedade, a igualdade, a liberdade. Ademais, preténdese que o alumnado constrúan os seus propios valores e normas, que adopten posturas coherentes cos seus principios e actúen conscientemente. En definitiva, trátase de preparalos para vivir e convivir na sociedade. Desde a nosa área este elemento transversal traballarémolo desde actividades como:

Discusións morais.

Creacións de relatos.

Actividades extraescolares que promovan a convivencia.

Debates que leven a aceptar normas que democraticamente se establezan respectando os distintos puntos de vista no diálogo.

Tamén teremos en conta outros contidos transversais como *Educación para a igualdade entre sexos:* a poesía lírica serviranos para expresar e comentar sentimentos, a Rosalía reivindicativa e feminista propiciaranos unha reflexión sobre a discriminación sexual, igual cás cantigas medievais e os poemas de Pondal. Analizaremos tamén os valores sexistas da publicidade.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS PROGRAMADAS

Con respecto ás actividades complementarias que se lle poden propor ao alumnado, sinalamos que se irán adecuando á marcha do curso en función da reflexión que fagamos sobre algunhas cuestións:

• Conseguíronse os obxectivos propostos a partir das actividades realizadas?

• Cal foi o resultado da realización das actividades?

• Cales delas gustaron máis?

• Que propostas de mellora podemos sinalar?

En canto ás actividades complementarias programadas, estendemos esta listaxe (que sempre será flexiva e revisable) das actividades programadas:

Samaín e **Magosto** celebración da festa tradicional con lecturas de terror, calacús, exposición, cartelería, etc.

Contra a violencia contra a muller (20 novembro): facer cartelería, programas de radio, exposicións, etc.

Nadal: canto coral de panxoliñas, coñecemento do Nadal galego.

Día de Rosalía, programa de radio, recitados de poesía e narrativa, charlas, actuacións, etc.

Entroido, concurso de coplas do Entroido, coñecemento dos Entroido galego, máscaras de entroido, etc.

8 de marzo, programa de radio, charlas, cooperación co grupo de igualdade do centro.

Semana do libro, charlas de autores do club de lectura, lecturas conxuntas, programa de radio, etc.

Semana das letras, programa de radio, exposicións sobre o homenaxeado Francisco F. Del Riego, actuacións, charlas, cartelería, etc.

Ponte nas ondas: o instituto participará neste concurso sobre imaxes do patrimonio

Programas variados de radio na emisora escolar.

Esta listaxe será flexiva, poderá ser ampliada dependo das circunstancias deste curso.

14. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AV. E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Os procedementos para avaliar periodicamente a programación de Lingua Galega e Literatura deste curso 2022-2023 son de dous tipos:

Unha avaliación de progreso:

Haberá que ir vendo o axuste de obxectivos, contidos, estratexias metodolóxicas, criterios de avaliación, procedementos e actividades axustados á realidade do alumnado, ás súas necesidades e características e á realidade das posibilidades educativas do centro. Valorarase tal axuste nas reunións de departamento e nas avaliacións e, se resulta pouco axeitado, haberán de modificarse durante o percorrer do curso. Os intercambios orais como entrevistas cos alumnos e cos pais, a observación externa e os resultados do proceso de aprendizaxe dos alumnos serán algúns dos procedementos e instrumentos existentes para avaliar o proceso de ensino. A evolución da pandemia tamén será determinante no devandito axuste.

Unha avaliación final:

Prestarase moita atención á porcentaxe de alumnos que, na súa avaliación final, queden coa materia suspensa. Os erros detectados recolleranse na memoria final de curso para a elaboración da programación do próximo curso.

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACH

INDICADORES DE LOGRO	1	2	3	4
1. Adecuo o nivel de dificultade ás características dos alumnos				
2. Emprego as TIC no proceso de ensino-aprendizaxe				
3. Utilizo estratexias metodolóxicas diferentes en función da actividade				
4. Promovo a participación e o diálogo				
5. Elaboro actividades atendendo á diversidade				
6. Poño en práctica as medidas programadas para os alumnos con NEAE				
7. Teño presentes os elementos transversais dentro de cada UD				
8. Utilizo os diferentes instrumentos de avaliación programados				
9. Combino o traballo individual co cooperativo				
10. Ofrezo a cada alumno/a as explicacións individuais que precisa				
11. Potencio a lectura no alumnado				
12. Potencio o uso das TIC no alumnado				
13. Potencio estratexias que promovan a expresión oral do alumnado				

14. Ofrezco explicacións claras e ordenadas dos contidos da materia				
15. Corrixo con rapidez as probas de avaliación				
16. Analizo xunto co alumnado os resultados das probas de avaliación				
17. Ofrezco espazos de diálogo e suxerencias do alumnado respecto a miña labor docente				
18. Avalío a eficacia das tarefas de reforzo, ampliación				
19. Consigo crear un ambiente de motivación e curiosidade				